

Regional biblioteksverksamhet, Region Jämtland Härjedalen, årsredovisning 2017

1. ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Regional biblioteksverksamhet är en del av Region Jämtland Härjedalen Kultur och ingår i det allmänna biblioteksväsendet och omfattas av samverkansmodellen samt bibliotekslagen. Konsulent och utvecklare vid regional biblioteksverksamhet ansvarar för det regionala biblioteksuppdraget. De nationella kulturpolitiska målen, Bibliotekslagen och Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2015-2018 har varit styrande för utformningen av den regionala verksamheten i Jämtland Härjedalen. Det mångkulturella perspektivet ska beaktas liksom jämställdhet, jämlikhet och delaktighet.

Den Regionala biblioteksverksamhetens uppgift är att verka för biblioteksutveckling i hela regionen och syftar till att ge regionens invånare en effektiv informations- och litteraturförsörjning. Hänsyn ska tas till behov och önskemål från kommunbiblioteken i länet.

Kompletterande medieförsörjning och bibliotekswebb är en del av uppdraget som reglerats i särskilda avtal med Östersunds kommun för åren 2016-2017.

Verksamheten ska även verka litteratur- och läsfrämjande. Kulturplanens tre prioriterade områden, Kultur för alla, De professionella kulturskaparna – kärnan i kulturlivet och Kulturdriven tillväxt, ska integreras i verksamheten. Handlingsplan för ökad tillgänglighet ska följas.

2. UPPDRAG

Den Regionala biblioteksverksamheten har Jämtland Härjedalen som arbetsfält och ska förverkliga regional och nationell biblioteks- och kulturpolitik och vara en resurs för kommunbiblioteken. Uppdraget innebär att regional biblioteksverksamhet, inom ramen för tilldelade resurser, driver en utveckling av den samlade biblioteksverksamheten i regionen i enlighet med den regionala biblioteksplanen 2016-2018.

Verksamheten ska ha en viktig roll för regional utveckling, hälsa, delaktighet, inflytande och personlig utveckling.

Verksamheten ska förse regionens bibliotekspersonal med relevant information, rådgivning och stöd, planera och erbjuda kompetens- och metodutveckling, arbeta med omvärldsbevakning, verka läsfrämjande och samverka med biblioteksverksamhet i övriga landet samt med regionens övriga kulturverksamheter.

Verksamheten ska tillgodose prioriterade målgruppers särskilda behov, vilket inkluderar barn, unga och äldre, personer med funktionsnedsättningar, nationella minoriteter samt utlandsfödda.

Verksamheten ska även främja det litterära området och verka för att förbättra villkoren för länets författare.

3. RESULTAT - utifrån uppdrag och mål i bibliotekslagen och biblioteksplanen

MÅL: Regional biblioteksverksamhet ska bidra till att höja kvaliteten på folkbibliotekens verksamhet (Bibliotekslagen)

Detta har skett genom:

Samråd och dialog

Gemensamma samrådsmöten med folkbibliotekscheferna: totalt sex möten under året. Vid dessa möten diskuteras gemensamma utvecklingsfrågor. Under året har projektet Bokstart stått i fokus samt frågor om mediasamordning, mångspråk och tillgänglighet. Vi ett av dessa möten har gruppen samlats till ett internat med besök från den regionala verksamheten i Jönköpings län.

Gemensamma samrådsmöten med den regionala barnbibliotekariegruppen, totalt ett möte under året. Med tanke på att stora delar av gruppen är engagerad i projektet Bokstart beslutats att barnbibliotekariegruppen bör ha så täta möten under året.

Regional biblioteksverksamhet har deltagit i regelbundna nätverksträffar med *den nationella gruppen för Kvalitetsdialog* som leds av Kungliga biblioteket.

Fortbildningstillfällen för bibliotekspersonal i regionen (totalt 8 tillfällen under året):

Utbildningsdag: "Läsa tillsammans" heldag (31/3) för läsobud, högläsare och bibliotekspersonal, i Östersund (39 deltagare).

Temadag "Funktionsvariation – om rätten att vara olika" heldag (31/5) för bibliotekspersonal, pedagoger m.fl i Östersund (65 deltagare).

Digital fortbildning för bibliotekspersonal i Bergs och Härjedalens kommuner heldag (5/9) i Storhogna (19 deltagare)

Temadag "Talboken kommer" för tillgänglighetsansvarige på kommunbiblioteken i länet heldag (6/10) i Krokoms (10 deltagare)

Temadag "Källkritik, demokrati och det digitala rummet" för bibliotekspersonal i länet heldag (10/10) i Östersund (57 deltagare)

"Bokens dag för bibliotekspersonal" med författarbesök, heldag (19/10) i Östersund (62 deltagare)

Digital fortbildning för bibliotekspersonal i Ragunda och Bräcke kommuner, heldag (24/10) i Bispgården (14 deltagare)

Digital fortbildningsdag för bibliotekspersonal i Åre och Krokoms kommuner, heldag (10/11) i Krokoms (21 deltagare)

Utöver detta har föreläsningar med inslag av kompetensutveckling skett i samband med chefsmöten och möten med den regionala barnbibliotekariegruppen (se ovan).

Gemensam projektverksamhet

Det läsfrämjande projektet *Bokstart i glesbygd* genomförs under tre år i samarbete mellan de åtta kommunbiblioteken och den regionala verksamheten (se mer nedan).

Det 3-åriga *Projektet Läs & filmlov – bli en läsare och BookTuber* har initierats under året, en första workshop för ungdomar har genomförts på Svegs bibliotek under höstlovet.

Fri pott för metodutveckling på folkbiblioteken

En fri pott för metodutveckling och läsfrämjande verksamhet har erbjudits länets folkbibliotek. Tre kommuner har under året sökt och fått medel ut potten; Härjedalen, Krokom och Åre. *Härjedalens bibliotek* genomförde en sommaraktivitet där man testade att placera ut hängmattor och boklådor vid ett promenadstråk längs Ljusnan i Sveg. *Krokoms bibliotek* genomförde projektet "Samtala med en politiker" för att på biblioteket främja kontakter mellan kommuninnevånare och lokala politiker via nio annonserade samtalstillfällen. *Åre bibliotek* har testat biblioterapi i den egna personalgruppen och har skapat samverkan med vård/omsorg i syfte att testa biblioterapi som en utökad biblioteksservice.

Omvärldsbevakning och information

Omvärldsbevakning och information har spridits till bibliotekspersonal i länet via den egna webbplatsen, regelbundna mailutskick samt via ett eget regionalt Nyhetsbrev, vilket har utkommit med sju nummer under året, se länk: <https://biblioteksverksamhet.se/category/nyhetsbrev/>

Kompletterande medieförsörjning.

Den regionala verksamheten har, via ett avtal med Östersunds kommun, finansierat stöd till länets folkbibliotek rörande kompletterande medieförsörjning – avseende fjärrlån, medier på andra språk, lokal litteratur mm.

MÅL: Bibliotek för demokrati och delaktighet (Regional biblioteksplan 2016-2018)

Detta har skett genom:

Temadag "Källkritik, demokrati och det digitala rummet" heldag 10/10 i Östersund med föreläsningar om källkritik (Jack Werner) och lokala medier (journalister från Östersunds Posten och SR Jämtland), 57 deltagare.

Digitala fortbildningstillfällen i för personal vid kommunbiblioteken. I Storhogna 5/9 med personal från Berg och Härjedalens kommuner (19 deltagare). I Bispgården 24/10 med personal från Bräcke och Ragunda kommuner (14 deltagare). I Krokom 10/11 med personal från Krokom och Åre kommuner (21 deltagare)

Ökad tillgänglighet. Den regionala verksamheten har ett avtal med Krokoms bibliotek, vilket innebär att deras tillgänglighetsansvariga – Johanna Vestfält – arbetar regionalt med tillgänglighet en dag/vecka. Under året har "Äppelhylla på turné" lanserats. En utbildningsdag om "Talboken kommer" har arrangerats på Krokoms bibliotek med 10 deltagare.

En årlig inspirations- och utbildningsdag för läsombud och högläsare arrangeras. Årets utbildningsdag: "*Läsa tillsammans*" heldag (31/3) för läsombud, högläsare och bibliotekspersonal, hölls i Östersund (39 deltagare).

Den årliga temadagen på normkritiskt tema arrangerades den 31/5: "*Funktionsvariation – om rätten att vara olika*" för bibliotekspersonal, pedagoger m.fl. i Östersund (65 deltagare).

MÅL: Bättre möjligheter till läsande, skrivande och berättande (Regional biblioteksplan 2016-2018)

Detta har skett genom:

Tillsammans med de åtta kommunbiblioteken driver den regionala verksamheten det 3-åriga projektet *"Bokstart i glesbygd"*, som är en del av Kulturrådets nationella projekt *"Bokstart"*. Projektet syftar till att arbeta läsfrämjande och språkstödande med nyblivna småbarnsfamiljer i länet. Under 2017 har sammanlagt ett xx-tal nyblivna barnfamiljer fått ett Bokstartsbesök. Biblioteken har också bjudit in familjerna till 18-månadersträffar på respektive bibliotek. Projektmedarbetarna, 29 personer från alla åtta kommunbibliotek, har genomfört tre heldagsträffar under året för gemensam fortbildning, planering och uppföljning. Bokstartsträffar har arrangerats: 27/2 (26 deltagare), 2/6 (23 deltagare) och 24/11 (22 deltagare).

Projektet *"Läs & filmlov – bli en läsare och en Booktuber"* inleddes hösten 2017 med en tvådagars höstlovsaktivitet på Svegs bibliotek 30-31/10 (9 deltagare). Projektet sker i samverkan med Filmpool Jämtland och folkbiblioteken i länet.

Det läsfrämjande projektet *"Uppdraget"*, som drivs av regional biblioteksverksamhet i samarbete med Jamtli och Arkivet, har lanserats i samband med *"Kulturattack"* för pedagoger m.fl. den 30/10. Syftet är att inspirera skolor att arbeta med litteratur och fördjupa läsoplevelsen med studiebesök på arkiv och museum. Boken *"Uppdraget"* av Camilla Lagerqvist är tema för projektet, som i första hand vänder sig till pedagoger i åk 4-9.

Bokens dag med författarbesök arrangerades i Östersund den 18/10, programmet direktsändes till biblioteken i Sveg, Hede, Funäsdalen (Fjällmuseet), Svenstavik samt Åre. Deltagare i Östersund = 580 personer.

Bokens dag för bibliotekspersonal arrangerades i Östersund den 19/10, 62 deltagare.

En *skrivartävling för ungdomar* (13-19 år) arrangerades med 29 deltagare. Tre vinnare utsågs i samband med arrangemanget *Bokens dag* den 18/10. De vinnande texterna är publicerade på den egna webbplatsen.

Skrivarworkshops för ungdomar har genomförts vid sju tillfällen under året, på biblioteket i Hammarstrand 7/4, biblioteket i Sveg 28/4, i Svenstavik 3/5, i Kälarne 12/5 och i Mörsil 31/5 samt på Designcentrum i Östersund 26/8 och 18/11.

Berättarkaféer har genomförts vid fyra tillfällen under året i samarbete med Vuxenskolan och folkbibliotek i länet: i Östersund 14/3, på biblioteket i Lit 4/10, 1/11 och 29/11.

Nätverksträffar med det regionala författarnätverket. Nätverket har ett 100-tal deltagare och dessa har inbjudits till två nätverksträffar under året. Nätverket syftar till att skapa en mötesplats för skrivande personer och samtidigt erbjuda möjligheter till inspiration och fortbildning. Vid den första nätverksträffen den 18/5 bestod programmet av två författarbesök: Anna Holmström Degerman och Linda Forss, 14 deltagare. Den 5/12 hölls en nätverksträff med föreläsaren Anna-Carin Collin, som arbetar som skivcoach och lektor, 16 deltagare.

En *regional bokmessa* har arrangerats på biblioteket i Östersund lördag den 25/11. Drygt 20 författare från länet deltog med bokbord, försäljning och presentationer. Rimstuga, litterär

skaparverkstad, biblioterapi och litterär stadsvandring var andra aktiviteter under dagen. Arrangemanget var välbesökt och lockade drygt 300 besökare under dagen som helhet.

MÅL: Bibliotekssamverkan för att nå likvärdig service i hela länet (Regional biblioteksplan 2016-2018)

Digitala fortbildningstillfällen i för personal vid kommunbiblioteken. I Storhogna 5/9 med personal från Berg och Härjedalens kommuner (19 deltagare). I Bispgården 24/10 med personal från Bräcke och Ragunda kommuner (14 deltagare). I Krokombom 10/11 med personal från Krokombom och Åre kommuner (21 deltagare)

Gemensamma diskussioner och samråd mellan folkbiblioteken i länet, via chefsgruppen, i syfte att skapa *en regional medieöverenskommelse*. Denna antogs i november.

Ett nytt avtal 2018-2019 om *kompletterande medieförsörjning* har processats och överenskommit med Östersunds bibliotek. Fokus i avtalet ligger på mångspråkslitteratur.

MÅL: Bibliotek för ökad folkhälsa (Regional biblioteksplan 2016-2018)

Den regionala biblioteksutvecklaren har deltagit i en 7,5 p utbildning i *”Det biblioterapeutiska arbets sättet”* vid Ersta Sköndals högskola i Stockholm

Samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan har skett under året i samband med att *Berättarkaféer* har arrangerats i Östersund och i Lit

5. RESULTATMÅTT/NYCKELTAL

Antal regionala utbildningstillfällen för bibliotekspersonal = summa 8

Utbildningsdag: *”Läsa tillsammans”* heldag (31/3) för läsobud, högläsare och bibliotekspersonal, i Östersund (39 deltagare).

Temadag *”Funktionsvariation – om rätten att vara olika”* heldag (31/5) för bibliotekspersonal, pedagoger m.fl i Östersund (65 deltagare).

Digital fortbildning för bibliotekspersonal i Bergs och Härjedalens kommuner heldag (5/9) i Storhogna (19 deltagare)

Temadag *”Talboken kommer”* för tillgänglighetsansvarige på kommunbiblioteken i länet heldag (6/10) i Krokombom (10 deltagare)

Temadag *”Källkritik, demokrati och det digitala rummet”* för bibliotekspersonal i länet heldag (10/10) i Östersund (57 deltagare)

”Bokens dag för bibliotekspersonal” med författarbesök, heldag (19/10) i Östersund (62 deltagare)

Digital fortbildning för bibliotekspersonal i Ragunda och Bräcke kommuner, heldag (24/10) i Bispgården (14 deltagare)

Digital fortbildningsdag för bibliotekspersonal i Åre och Krokoms kommuner, heldag (10/11) i Krokoms (21 deltagare)

Utöver detta har föreläsningar med inslag av kompetensutveckling skett i samband med chefsmöten och möten med den regionala barnbibliotekariegruppen (se ovan).

Antal aktiviteter/projekt gällande läsfrämjande insatser = summa 23

4 läsfrämjande projekt (Bokstart, Läs&filmlov – bli en läsare och en BookTuber, Uppdraget, Äppelhylla på turné)

8 läsfrämjande aktiviteter ("Bokens dag" med författarbesök, "Läslust för alla" - inspirationsdag för läsombud/högläsare/bibliotekarier, "Normkritisk dag med tema funktionsvariation", "Regional bokmessa", "Kulturattack", inspirationsdag för lärare i länet, tema litteratur/läsning mm, 3 Berättarkaféer,

10 skrivarfrämjande aktiviteter (7 skrivarworkshops för ungdomar, en skrivartävling för ungdomar, 2 nätverksträffar för det regionala skrivarnätverket)

1 fri läsfrämjande pott (som resulterat i 3 kommunala aktiviteter: Sommaraktivitet: hängmattor och boklådor i Härjedalen, Biblioterapi i Åre, Samtala med en politiker i Krokoms)

Antal aktiviteter/projekt gällande litteraturfrämjande insatser = summa 17

2 nätverksträffar för författare

1 regional bokmessa

Deltagande i norrländsk monter på Bok & Bibliotek i Göteborg, 3 egna seminarier

1 skrivartävling för ungdomar (13-19 år) har arrangerats

7 skrivarworkshops för ungdomar

2 nätverksträffar med det regionala skrivarnätverket

Antal regionala nyhetsbrev till bibliotekspersonal = 7

7 nyhetsbrev (februari, april, september, oktober, november, december)

Antal samverkansprojekt/aktiviteter/möten = summa 41 varav 38 regionala och 3 interregionala

Regionala

6 möten med den regionala chefsgruppen, varav ett i internatform

3 möten/utbildningstillfällen med den regionala projektgruppen Bokstart

1 möte med regional barnbibliotekariegrupp

2 möten med den regionala webbgruppen (leds av Östersunds kommun via avtal)

7 möten med "Bokens dag" planeringsgrupp

5 möten med "Regionala bokmässan" planeringsgrupp

14 Kommunbesök

Interregionala

1 Samrådsmöte med chefer för de regionala biblioteksverksamheterna i de fyra Norrlandslänen

Gemensam norrlandssamverkan kring monter på Bok & Bibliotek i Göteborg i september

Gemensam norrlandssamverkan kring seminariet "Urfolket samerna" i Umeå i mars